

Sıcak yaz mevsiminden sonra sonbahar gelir. Bu mevsime güz'de denir. Eylül, Ekim,

Kasım sonbahar mevsiminin aylarıdır. Sonbaharda güneşin ışınları yaz gibi dik gelmez. Bulduğumuz yere hafif eğik gelmeğe başladığı için bizleri fazla ısıtmaz. Sonbaharda, yazın uzun ve sıcak günleri yavaş yavaş yerlerini serin ve kısa günlere bırakır, havalar daha erken kararmaya başlar. Hava genelde bulutlu ve rüzgarlı olur. Sık sık yağmur yağmaya başlar. En çok rüzgar sonbaharda eser. Sıcak hava ile soğuk hava yer değiştirdikçe hava hareketleri artar. Hava hareketleri arttıkça rüzgar oluşur. Havanın soğumaya başlaması, insanları, hayvanları ve bitkileri etkiler.

SONBAHAR MEVSİMİNDEN İNSANLAR NASIL ETKİLENİR?

Yeşil renk ilkbaharın, sarı renk sonbaharın, temsilcisidir. İlkbaharda doğa yeşilin bütün tonlarıyla nasıl bezeniyorsa, sonbaharda da sarının çeşitli tonlarıyla bezenir. Ormanların güzelliğine doyum olmaz. İnsanlar bu güzellikleri görmek için, doğa gezilerine çıkar.

Sonbahar, insanların kış mevsimine hazırlandığı mevsimdir. Çiftçiler, köylüler bağlarını, bahçelerini bozar, kışa hazırlar. Bağdaki bütün üzümler toplanır. Buna "**bağ bozumu**" denir. Taze olarak yediğimiz üzümlerinden başka, artan diğer üzümlerin bir kısmı kurutulur, "**kuru üzüm**" yapılır, bir kısmından da **cevizli sucuk, pestil, pekmez ve sirke** yapılır. Asma yaprakları saklanarak onlardan "**sarma**" yapılır.

Kışın çok soğuk geçtiği yerlerde, yiyecek ve yakacak zor bulunduğu için, en çok yiyecek ve yakacak hazırlıkları yapılır. Kış için tarhana yapılır, turşu kurular. Bazı meyve ve sebzeler kurutulur. Bazıları da dondurucularda dondurularak korunur.

Yazlık giyeceklerin bir kısmı kaldırılır. Yerine mont, hırka, yelek, gibi bizleri soğuktan koruyacak giyecekler çıkarılır.

Doğal gaz olmayan yerlerde insanlar odun ve kömürle ısınırlar. Bu nedenle sonbahardan kış yakacakları alınır, odunluk veya kömürlüğe konur.

Kışın çok kar ve yağmur yağar, çatıların akması için, çatılar onarılır. Sobalar temizlenir ve kurulur. Pencerele sağlamlaştırılarak soğuktan korunmaya çalışılır.

SONBAHARDA HAYVANLARDA MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER

Sonbaharda havaların değişimi hayvanların da yaşamını etkiler. Sonbahar insanlar gibi hayvanların da kışa hazırlık mevsimidir. Hayvanlar, soğuk kış günlerinde hayatta kalabilmek için hazırlık yapmaya başlarlar.

Böcekler, yumurtalarını kışın zarar göremeyeceği güvenli bir yere saklarlar.

Göçmen kuşlar (leylekler) kışı rahat geçirebilecekleri daha sıcak ülkelere göç ederler.

Karıncalar, kış için yiyecek depolar, arılar kovanlarına girer.

Kış uykusuna yatacak olan hayvanlar kendilerine yer aramaya başlar.

SONBAHARDA BİTKİLERDE MEYDANA GELEN DEĞİŞİKLİKLER;

Sonbahar da ağaçların, sebzelerin ve çiçeklerin, yaprakları yavaş yavaş sararmaya başlar. Rüzgar estikçe yerlere dökülür. Bağ ve bahçelerin yerleri sararmış yapraklarla örtülür. Bu sararmış yapraklara "**gazel**" denir. Köylerde bu gazeller toplanır, ocaklarda ve tandırlarda yakacak olarak kullanılır. Sararıp dökülen bu yapraklar toprağa karışınca, zamanla çürür ve toprağa çok faydalı gübre olur, toprağı kuvvetlendirir. Böyle topraklara "**humuslu toprak**" denir.

Sonbaharda, kavun, karpuz, üzüm, şeftali, erik gibi meyvelerle, patlıcan, domates, salatalık, kabak, biber, fasulye gibi sebzeler azalır, bağlar bozulur, bahçeler boşaltılır. Sonbaharın meyve ve sebzeleri olan, ayva, nar, mandalina gibi meyvelerle, karnabahar,

lahana pırasa, kereviz, havuç, brokoli gibi sebzeler çıkar, manavların tezgahını süslemeye başlar.

İLGİ KÖŞELERİ

---

1. Mevsim şeridinin sonbahar bölümü çocuklarla panoya asılır. Resimler çocuklarla beraber yorumlanır.
2. Evcilik sepetinin içine sonbahar giysileri konur. (hırka, yelek, mont, pardesü, yağmurluk, şemsiye) yaz giysileri ile karşılaştırılır.
3. Hava raporu grafiği asılır, yağmurlu, sisli, rüzgarlı, bulutlu ve açık görüntüsü olan bölümleri her gün bir çocuk tarafından işlenir.
4. Sanatsal etkinlikte yapılan uçurtmalar panoda sergilenir.
5. “**Kış hazırlıkları**” köşesi düzenlenir, köşeye kış hazırlıkları yapan (tarhana yapan, turşu kuran, bulgur kaynatan, sucuk yapan, odun, kömür alan) aile resimleri konur.
6. “**Bağ bozumunu**” gösteren resimler panoya asılır. Üzümün toplanması ve kurutulması kuru üzüm yapılması ve üzümünden yapılan pekmez, sucuk ve sirkenin yapılması anlatılır.
7. Köylerde “**hasat vakti**” resimleri (buğdayın, nohudun, fasulyenin toplanması) panoya asılır. Bunların toplanması, depolanması, saklanması ve marketlere gelişi, bizim satın almamız ve pişirip yememizin hikayesi anlatılır.
8. Hayvanların kışa hazırlıkları ile ilgili, göç eden kuşların resimleri, karıncaların yuvası ve kışa topladığı yiyecekleri gösteren resimler, tüylerini ve derilerini değiştiren hayvan resimleri panoya asılır.
9. Kurumaya yüz tutan mevsimlik bitkiler ile sararmaya başlayan ağaçlardan toplanan yapraklardan “**sarı yaprak koleksiyonu**” yapılır ve panolara asılır.

ŞİİR – ŞARKI- TEKERLEME- PARMAK OYUNU – BİLMECELER

TOMBUL RÜZGAR

Tombul rüzgar esince,
El sallar çamaşlıklar.
Saçılır her bir yana
İnce dallar yapraklar.

Küçük Maviş şaşırır
Bakınır çevresine
Kızır tombul rüzgara
Bağırır git evine.

MUSACIK

Babam yoğurt getirdi,
Pisi burnunu batırdı.
Pisi seni tutarım,
Bıyığını yolarım.
Minarenin kilidi
Kapıya giden kim idi?
Amcamınoğlu Musacık.
Kolu budu kısacık.
Şimdi gelir görürsün.
Güle güle ölürsün.

ARI İLE ÇİÇEKLER

ARI; - Vız, vız, vız, vız...
ÇİÇEK-Vız,vız altın arıcık,
Dur da dinlen azıcık.
ARI- Olmaz güzel çiçekler.
Dursam dolmaz petekler
ÇİÇEK-Vız, vız küçük arıcık
Bir buse ver azıcık.
ARI -Olur güzel çiçekler.
Böyle dolar petekler.
ÇİÇEK-Buse bize, bal size
Yarın yine gel bize.
M İsen- R. İsen.

DOLU

Daha demin ortada
Kızgın bir güneş vardı.
Durup dururken hava
Birden bire karardı.
Damlarında bir çatırdı
Belirmeye başladı,
Sanki gökten cüceler,
Yeryüzünü taşıladı.

HAPŞU

Sonbahar geldi.
Leylekler uçtu,
Yağmurlar düştü,
Hapşu, ha ha hapşu.

Caddeye çıktım.
Dersi unuttum,
Ah ne acıktım,
Hapşu, ha ha hapşu.

Haftası oldu,
Yüzümüz soldu,
Mendilim doldu,
Hapşu, ha ha hapşu,

Doktora gittim,
Aspirin yuttum,
Oh ne iyi oldum.
Hapşu, ha, ha hapşu.

KEÇİLER

Ayşe Hanım'ın keçileri.
Kışne kışne kışıyor.
Arpa saman istiyor.
Arpa saman yok,
Kilimcide çok.
Kilimci kilim dokur.
İçinde bülbül okur.
O bülbül benim olsa,
İki kardeşim olsa.
Biri ay biri yıldız.
Biri oğlan biri kız.
Hop çikolata çikolata,
Akşam yedim salata,

MİSAFİR SERÇE

Bir sonbahar sabahı,
Tıp tıp etti pencerem.
Döndüm baktım bir serçe,
Ben misafirim, diyordu.

Aldım minik serçeyi,
Konuk ettim odamda.
Karnım aç bana hemen,
Yemek verin diyordu.

Verdim minik ekmekler,
Afiyetle yiyordu.
Uğurlarken serçeyi,
Teşekkür ediyordu.
Nursel Uyar Darkılıç

SONBAHAR

Yağmaya başladı yağmurlar.

Esmeye başladı rüzgarlar.
Soğudu artık havalar,
Geldi sonbahar.

SONBAHAR

Sarardı bak yapraklar
İşte geldi sonbahar.
Havalar pek soğudu
Yağmurlar yağar oldu.
Hazırlıklar başladı
Şurda kışa ne kaldı
Havalar pek soğudu.
Yağmurlar yağar oldu.
Cahit Tercanlı

SONBAHAR

Kış yaklaştı çocuklar,
Geldi çattı soğuklar.
Yağmurlar başlayınca,
Boşalacak oluklar.

Havalar değil belli.
Esiyor deli deli,
Çıkmayalım sakın ha!
Rüzgara terli terli.

Aka Gündüz

GÜZ

Soyunan ağaçların,
Dökülen yaprakları,
Bir sarı yorgan gibi
Örtüyor toprakları.

Çeşit çeşit renkleri,
Soluyor çiçeklerin.
Kapanıyor gözleri
Yaramaz böceklerin.

Çocuklara uzaktan
Haykırıyor esen yel:
Korunun ıslanmaktan
Yağmur var, geliyor sel
Hasan Ali Yücel

GÜR GÜR BABA

Gür gür baba gürledi,
Sonbahar geldi, dedi.
Gidiyor göçmen kuşlar,
Dökülüyor yapraklar.

Gür gür baba gürledi,
Aman çocuklar, dedi.
Şakır şakır yağmurlar,
Ardında kara kış var.

Gür gür baba gürledi,
Her mevsim güzel dedi.
Rüzgârlar kucak kucak,
Kestanem sıcak sıcak.

LEYLEK

Leylek leylek havada,
Yumurtası tavada,
Odun, kömür alarak,
Kışa hazırlanılınsın.

Şevket Terzi

GÜZ TÜRKÜSÜ

Demek gidiyorsun küçük kırlangıç
Sıcak ülkelere.
Oradaki badem çiçeğine benden
Selam söyle.
Artık yağmurlar başlıyor
Kış kapımızda.
Sesini özleyeceğim
Göğe baktıkça.
O sıcak ülkelere varınca,
Terleyen kuşları ara
Kalkıp gelsinler artık
Kışlar güzeldir bizim burada.

Sennur Sezer

SONBAHAR

Yağmur yağar (İki elin parmakları aşağıya doğru sallanır.)
Rüzgar eser (iki el yanlara doğru sallanır.)
Ağaçlar yaprak döker (Eller yere doğru indirilir.)
Havalar soğuyunca (Üşüme hareketi yapılır.)
Göç eder hep leylekler (Kollar iki yana sallanarak uçuş hareketi yapılır)

N. Ş. Yilmazer, A. Pökön

KIŞA HAZIRLIK

- Anne ne soğuk ! (Üşüme hareketi yapılır.)
- Ninem, atkımı, çorabımı ve paltomu örecek. (Hareketler gösterilir.)
- Ninem atkımı şişle örmeye başlamış bile (Örme hareketi.)
- Ooo, ne kadar uzun örmüş (Elle gösterilir ve boyuna sarıyormuş gibi yapılır.)
- Dur nine. bu yünü ben sarayım. (Yün sarma hareketi.)
- İşte şimdi şapkada sıra (Baş gösterilir.)
- O ne? Tığla örüyor! (İşaret parmağı ile örme hareketi.)
- Hem de ne kadar çabuk örüyor. Bitti işte
- Ben de ninemden örmesini öğreneceğim. (Örme hareketi yapılır.)
- Ve kendime çorap öreceğim.
- Ben de bitirdim,
- Oh ne güzel sıcacık. Herkesin yün bir giysisi olmalı kışın hiç üşümemeli
- Ninemi çok severim, yanaklarımdan öper, teşekkür ederim.
- Soğuktan artık hiç korkmam, yün giysilerim beni çok ısıtır.

YAPRAK

- Bu bir ağaç (Eller havada parmaklar açılır)
- Güneş biraz açtı (Kollar baş üzerinde küçük daire yapılır)
- Ağacın dalında bir filiz açtı (Eller hafif yumulur)
- Yağmur yağdı (Parmaklar şıklatılır)
- Filiz büyüdü yaprak oldu (Parmaklar birleşik havaya kaldırılır.)
- Güneş yavaş yavaş gitti. (Baş üzerinde tutulan daire küçültülür.)
- Yağmurlar azalır. (Parmak şıklatma sesi azaltılır)
- Rüzgarlar esti. (Rüzgar hareketi yapılır)
- Soğuklar başladı. Yaprak üşüdü. (Üşüme hareketi yapılır)
- Rengi sarardı. Yaprak yavaş yavaş buruştu. (Eller yavaş yavaş yumulur.)
- Rüzgar kuvvetle esti (Kollar sağa sola kuvvetle sallanır.)
- Yaprak yere düştü. (Eller sağa sola sallanarak yere indirilir.)
- Yaprak baharda yine açacak. Ona el sallayalım. (Eller sallanır.)

Gülderen Naz

BİLMECELER

İp bağladım sopaya,
Uçtu gitti tepeye,
(Uçurtma)

İki çubuk bir makas,
Hokkabaz mı hokkabaz.
(Leylek)

Gökte duran tepsidir,
Ateşe girer yanmaz,
Suya girer ıslanmaz.
(Güneş)

Yazın giyinir,
Kışın soyunur.
(Ağaç)

Sonbaharda sararır,
İlkbaharda yeşerir.
Bilin bakalım nedir?
(Yaprak)

Bulutlar kucaklaştı,

Şıpır şıpır damladı,
Yeryüzü ıslandı.
(Yağmur)

Ben giderim, o gider
Başımda gölge eder.
(Şemsiye)

İlkbaharda yeşildi rengim,
Sonbaharda sarardı rengim.
(Yaprak)

Yaprakları uçurur,
Yeryüzünü süpürür.
(Rüzgar)

Dağdan gelir, taştan gelir,
Bir kükremiş aslan gelir.
(Sel)

Bazen gökte bazen yerde
(Sis)

OYUN VE KAVRAM OYUNLARI

OYUN: ŞİMŞEK-RÜZGAR

ÇOCUK SAYISI: Sınıfın tümü

ARAÇ VE GEREÇLER:.....

UYGULAMA: Öğretmen oyunun kurallarını anlatır. Çocukların arasından bir yönetici seçilir. Çocuklar rahat bir şekilde ayakta dururlar. Seçilen çocuk;

-“Rüzgar es!” deyince, çocuklar rüzgarda sallanan ağaçlar gibi hareket ederler.

-“Şimşek !” dediğinde donar kalırlar. Kıpırdayan çocuk oyun dışı kalır. En sona kalan kazanır.

OYUN: HAPŞU

ÇOCUK SAYISI: Bütün sınıf

ARAÇ VE GEREÇ:.....

UYGULAMA: Çocuklar daire olarak döner, şarkının sözlerine uygun öykünmeler yaparlar. Sonbahar geldi, leylekler uçtu.

Yağmurlar düştü, hapşu.

Haftası doldu, renkleri soldu

Ha ha hapşu, ha ha hapşuuuu.....

Caddeye çıktım, aspirin yuttum

Dersi unuttum ha ha hapşuuuu.....

Dağlara tırman, bende derman kalmadı; Aman;

Ha ha hapşu, ha ha ha hapşuuu.....

OYUN: YAĞMURLU BİR GÜN

ÇOCUK SAYISI: Bütün sınıf

ARAÇ VE GEREÇ: Tef veya ses çıkaran bir alet.

UYGULAMA: Öğretmen çocuklara komutlara uygun öykünmeler öğretir, komut verir.

ÖĞRETMEN: “Sokakta yürürken birden, çok kuvvetli bir rüzgar çıktı ve yağmur yağmaya başladı”.(Çocuk, elindeki tefe avucunun içiyle hızlı hızlı yüksek ses çıkaracak şekilde kuvvetlice vurur.)

ÖĞRETMEN: “Bir kızın saçları rüzgarda hem uçuşuyor, hem ıslanıyor; ama kız ağır ağır yürüyor”.(Çocuk elindeki tefe parmak uçlarıyla yavaş yavaş vurur.)

ÖĞRETMEN: “Bir adam koşuyor, diğeri şemsiyesini açmaya çalışıyor.”(Çocuk elindeki tefe bir hızlı bir yavaş vurur.)

ÖĞRETMEN: “Yavru bir kedi ise ağacın dibinde sessizce oturuyor.”(Çocukların hareketine eşlik eder.

KAVRAM OYUNU:YAĞMUR- DOLU- SEL

ÇOCUK SAYISI: Bütün sınıf

ARAÇ VE GEREÇLER: Tef, Marakas

UYGULAMA:Öğretmen oyunun kurallarını anlatır.

Öğretmen tef ile ritim tutar. Yavaş ritim tuttuğunda yağmur (yürüyüş hareketi), hızlı ritim tuttuğunda dolu (sıçrayış), sürekli tuttuğunda sel (koşma) hareketi yapılır. Çocuklardan tutulan ritme aykırı davranışlar oyundan çıkar. En son kalan çocuk oyunu kazanmış olur ve alkışlanır.

DENEY- GEZİ- GÖZLEM- İNCELEME

- ◆ Göküzünde göç eden kuşları gözlemleyelim.
- ◆ Pazara veya manava gidip, sonbahar mevsiminde en bol bulunan mevsimlik meyve ve sebzelerini inceleyelim. Bitmek üzere olan yaz meyve ve sebzelerini öğrenelim.
- ◆ Çocuklarla beraber okul bahçemize çıkalım. Ağaçlarda, çiçeklerde ve otlarda meydana gelen değişiklikleri gözlemleyelim.
- ◆ Bir uçurtma hazırlayalım, rüzgarın yönünü ve kuvvetini inceleyelim.
- ◆ Meteoroloji istasyonuna bir gezi düzenleyelim. Hava durumu hakkında nasıl bilgi edinildiğini öğrenelim.
- ◆ Rüzgar gülü yapalım. Sınıfımızın penceresine asalım .Rüzgarın her gün hangi yönden estiğini gözlemleyelim. Hava grafiğine işleyelim.
- ◆ Rüzgarlı bir havada dışarıya bakalım, çevrede oluşan olayları gözlemleyelim.

GÖZLEM VE İNCELEME: YAPRAK KOLEKSİYONU YAPALIM

ARAÇ VE GEREÇLER:Çeşitli boyda ve şekilde yapraklar.

UYGULAMA: Çeşitli ağaçlardan toplanan yaprakları masanın üzerine dizelim. Renk, şekil, büyüklük ve benzerlikler yönünden inceleyelim ve sınıfça farklılıklarını tartışalım. Daha sonra her çocuk, getirdiğimiz yaprakları birer dosya kağıdına yapıştırarak “**yaprak koleksiyonu**” yapalım. Yapraklar arasında ki farklılıkları ve benzerlikleri öğrenelim.

DENEY:BİTKİLER NASIL BESLENİR?

ARAÇ VE GEREÇLER: Üç adet saydam kap, sünger veya pamuk, kuru fasulye, su

UYGULAMA; Kapların içine sünger veya pamuk koyalım. İçlerine birkaç fasulye koyup hafifçe sulayalım. Çimlenmesini bekleyelim. Çimlendikten sonra birini güneşli yere, diğerini az güneşli yere, diğerini ise tamamen güneş almayan karanlık bir yere koyalım. Üçünün büyümesini her gün konumlarına göre izleyelim. Sonucu sınıfça tartışalım.

SONUÇ: Bitkilerin büyümesinde güneşin büyük önemi vardır.

DENEY:BÖCEKLERİ TANIYALIM

ARAÇ VE GEREÇLER; Kavanoz, büyüteç ve çevremizden toplayabileceğimiz böcekler (karınca, uğurböceği, tespah böceği, sinek, sivrisinek, kelebek, arı, çekirge)

UYGULAMA; Kavanozun içine biraz ot koyalım. İçine böcekleri yerleştirelim. Büyüteç yardımıyla böceklerin vücut yapılarını, sert bir deri ile örtüldüklerini, baş ve vücut bölümlerini, gözlerini, ayaklarını,yürüyüşlerini, bazılarının kanatlanıp uçtuklarını, uçuş nedenlerini farklılıklarını ve benzerliklerini tartışalım.

DENEY:ŞİMŞEK NASIL ÇAKAR?

ARAÇ VE GEREÇLER; İki adet balon.

UYGULAMA; İki balonu şişirelim, karanlık bir odada balonları halıya sürüp elektrik yükleyelim. Elektrik yüklü balonları bir birine yaklaştıralım. Olayı gözlemleyelim.

SONUÇ; Bulut kümelerinin arasındaki sürtüşmeden doğan elektrik akımının, şimşek olarak ortaya çıktığını görürüz.

DENEY: ELEKTRİK BOŞALMASI

ARAÇ VE GEREÇLER; Yünlü kazak ve tarak.

UYGULAMA; Karanlık bir ortamda üzerimizdeki yün hırkamızı soyalım, saçımızı tarayalım olayı gözlemleyelim.

SONUÇ; Her iki durumda da kıvılcımı görür, çıtırtılarını duyarız.

KUKLA-DRAMA

DRAMA: DOĞA OLAYLARI

ÇOCUK SAYISI: Bütün sınıf

ARAÇ VE GEREÇLER:.....

UYGULAMA; (Öğretmen halkanın ortasına geçer ve yönergelerini verir.)

- El ele tutuşalım. Büyük bir halka olalım.
- Şimdi hep beraber gözlerimizi yumuyoruz. Ve hayal kuruyoruz.
- Bizler bir su damlasıyız. Şimdi birleşiyoruz. (Çocuklar birbirlerine yaklaşırlar.) Büyük bir göl olduk.
- Sabah oldu güneş doğdu. Güneş bizi ısıtmaya başladı. Isınıyoruz, ısınıyoruz. Isındık.
- Buhar olduk. Gökyüzüne doğru yolculuğa çıkıyoruz. Uçmaya başlayalım, uçalım. Haydi uçuyoruz. Kollarımızı açıyoruz. Bacaklarımızı uzatabildiğimiz kadar uzatıyoruz. Gökyüzüne doğru zıplaya bildiğimiz kadar zıplıyoruz. Gökyüzüne kadar çıktık. Şimdi gökyüzündeyiz. Birbirimizi bulmaya çalışalım. El ele tutuşalım, büyük bir halka bulutu olalım. Gökyüzünde dolaşalım.(Halka döner).
- Şimdi ellerimizi bırakalım. İkişer ikişer el ele tutuşalım. Bir birimize elektriğimizi verelim. (Arkadaşlar bir birlerine yaklaşır uzaklaşır.) Şimşek olduk, çakıp sönyörüz.
- Şimdi gök gürültüsü olalım. Gumbür gumbür gürleyelim.(Karşılıklı sallanılır.)
- Artık yağmur damlası olduk. Yeryüzüne yağıyoruz. Şıp şıp şıp (Oturulup kalkılır). Toprağa yağdık. Şimdi topraktayız. Çamur olduk.(Yerde oturulup kalkılır.)
- Şimdi toprağın içinde yatıyoruz. Ağaçlar bitkiler, çiçekler bizi emiyor. Hadi içlerine giriyoruz.(Çeşitli öykünmelerle ayağa kalkılır.) Artık ağacın ve çiçeğin yaprağındayız.
- Rüzgar esiyor. Bizi sallıyor. Hızlı esti daha hızlı sallanıyoruz. Fırtına geliyor. Eyvah ! Hepimiz yerlere döküldük .(Yerlerde yatılır.)
- Şimdi kuşlar böcekler bizleri yemeğe başladı.(Kıtır kıtır, kıtır kıtır.)
- Kuşların içindeyiz. Yine gökyüzüne doğru uçuyoruz. Hep beraber sıcak ülkelere doğru göç edelim, Kanatlarımızı çırpıyoruz. Ve uçuyoruz. İyi yolculuklar! Tekrar buluşmak üzere.

DRAMA:SONBAHARIN RESMİNİ ÇİZELİM

ÇOCUK SAYISI: Bütün sınıf

UYGULAMA:

Öğretmen, çocuklara etkinliğe başlamadan önce sonbahar mevsiminde doğada ve canlılarda ne gibi değişiklikler olduğuna dair genel bilgiler verir, çocuklarla konuşur ve etkinliğe geçer.

.Öğretmen çocuklara:

-“Şimdi hep beraber **“sonbaharın resmini çizeceğiz”** der. ve etkinliğe başlar. Öğretmen ortaya geçerek söz ve hareketlerle gerekli yönergeleri verir. Öğretmenin yönergesiyle çocuklar el ele tutuşarak halka olur ve onu takip eder.

-Hepimiz bulut olup gökyüzünde gezinelim (Kollar yana açılır, sınıf içinde serbestçe dolaşılır.)

Birbirimizi bulalım ve el ele tutuşarak gökyüzünden yeryüzüne doğru aşağıya inelim. (Çocuklar el ele tutuşur, daire olur, yere çökerler)

-Şimşek olup, yanıp sönelim.

-Gök gürültüsü olup güm güm diye gürleyelim.

-Yağmur olalım, yeryüzüne yağalım. Her birimiz yağmur damlasıyız, şimdi yeryüzüne akıyoruz şıp şıp şıp.(Çocuklar çömelir vaziyetten ayağa kalkarak şıp şıp şıp diyerek kalkar otururlar.)

-Dolu olduk, daha hızlı hızlı yağıyoruz,(Hızlı hızlı zıplayarak ayaklarını çok ses çıkartacak şekilde yere vurular)

-Şu an topraktayız, toprağın mis gibi kokusu burnumuza geliyor, hadi koklayalım. (Koklama hareketi yapılır.)

-Hep beraber yerden çamur alalım, üzerimize sürelim. (Çocuklar yere uzanır ellerini yana koyar, çamuru alır, üzerine sürme hareketi yapar.)

-Üstümüz kirlendi şimdi ne yapacağız? O zaman yağmur yağmaya devam etsin. Yağmurda yıkanalım şırıl şırıl.(Yağmur damlalarını tutup yıkanma öykünmesi yapılır.)

-Şimdi hepimiz ağacın dallarındaki yapraklarız. Hepimiz sıkı sıkı tutunalım. Her an düşebiliriz. Rüzgar çıktı savruluyoruz. Vu vu vu , Ağaçtan ayrıldık! Etrafa her yere dağıldık! Rüzgar çok şiddetli esiyor! (Çocuklar birleşerek el ele tutuşur, ağacın yaprakları olur ve birbirinden ayrılır.)

-Kimimiz çamura battı, kimimiz ezildi kimimizi de rüzgar çok uzaklara götürdü.(Her çocuk çeşitli öykünmeler yapar)

-Şimdi hepimiz birer kuşuz cik cik cik çok uzaklara göç edeceğiz . Beni takip edin. (Tüm çocuklar öğretmenin yönergesiyle öğretmeni takip ederek, uçma hareketi yapılarak uzaklaşılır.)

Etkinlik sonunda öğretmen, çocuklarla etkinlik hakkında konuşur ve etkinlik sırasında neler hissettiklerine dair, her birinin fikirlerini alır.

OKUMA YAZMAYA HAZIRLIK

- ❖ “S” sesiyle başlayan kelime bulma oyunu oynayalım.
- ❖ “S” harfi ile başlayan nesnelere oluşan boyama kağıdımızı boyayalım. “S” harfini halka içine alalım.

SOBE

Suna Suna neredesin?
Yum gözünü ebesin.
Kaç bir köşeye saklan
Bak karanlık bir alan.
Sobe sobe sobe
Suna sen ebe oldun.
Yum gözünü say,
Say on say on.
Bir bir her yeri ara
Bahçeyi evi ara tara.
Sobe sobe sobe
Suna sen oldun ebe.

İSİM

Sel sel Aysel,
Su su Cansu
Ay ay Aygül
Gül gül Songül
İsimle tekerleme
Ebe olmadım deme.
Ş. Yılmaz, A. Pökön

YAĞMUR

Sana, sana, sanayağı
Bana, bana, ballı yağı.
Sevdim sabahları
Yerim hep ballı yağı
Rabia Yorgancı

BEN BİR AĞACIM

Ben bir ağacım. (Kollar yukarı kaldırılır.)
Dallarım var benim. (Eller öne uzatılır, avuçlar kapatılır.)
Dallarım bir çiçek açtı. (Birinci parmak açılır.)
Dallarım iki çiçek açtı (İkinci parmak açılır.)
Dallarım üç çiçek açtı (Üçüncü parmak açılır.)
Dallarım dört çiçek açtı (Dördüncü parmak açılır.)
Dallarım beş çiçek açtı (Beşinci parmak açılır.)
Bir rüzgar çıktı (Kollar iki yana sallanır)
Yağmur yağdı şıp şıp şıp (Kollar öne parmaklar aşağı doğru hareket ettirilir.)
Tüm çiçekler döküldü. (Kollar aşağı indirilir)

SAAT

Guguk guguk,
Çaldı saat .
Kalk artık uyan,
Güne hazırlan.
Gu guk guguk,
Çaldı saat.
Komşunun
Bahçesindeki
Tellere kon.

*****

Bir, iki, üç
Dalda oyun güç
Üç, iki, bir
Haydi eve gir.

*****

1-2-3 ebelik çok güç
4 koca teker.
5 dibe çöker.
6 ne güzel.
7 de dur,
8 de dur,
9 da atla ,
10 da tepe takla.

AİLE KATILIMI

- Ailece bir doğa gezisine çıkalım. Bitkilerdeki ve ağaçlardaki değişiklikleri inceleyelim.
- Fotoğraf makinemizi yanımıza alarak, sonbaharın güzelliklerini çocuğumuzla beraber çekelim.
- Çocuğumuzla bir uçurtma yapalım. Uygun bir yerden uçuralım. Nasıl uçtuğu hakkında çocuğumuza bilgi verelim. Uçmadıysa neden uçmadığını anlatalım.
- Çocuğumuzla bir rüzgar gülü yapalım. Pencerede uygun bir yere koyalım, dönüp dönmemesinin nedenlerini anlatalım.
- Kışa yaptığımız hazırlıkları çocuğumuzla paylaşalım. Neden ve niçin hazırlık yaptığımızı anlatalım.
- Neden odun kömür aldığımızı anlatalım.
- Dondurucuya yiyecek koyarken çocuğumuzun size yardım etmesini sağlayalım.
- Turşu nedir? Neden kurarız? Anlatalım. Turşu kurarken çocuğumuzdan yardım isteyelim.
- Hangi yiyecekleri kurutarak sakladığımızı çocuğumuza gösterelim.
- Tarhana yaparken çocuğumuzun bize yardımcı olmasını sağlayalım.

DEĞERLENDİRME

- Leylekler neden göç eder? Hep beraber düşünelim (Beyin fırtınası)
- Sonbahar denince aklımıza ilk defa ne geliyor? Hep beraber düşünelim
- Yaprakların sararması ve dökülmesi sizde ne gibi etki yapıyor?
- Geceleyin ışığı yanıp sönen ateş böceği gördünüz mü?
- Cır cır böceği ile karınca masalını kimler hatırlıyor. Sizce karıncanın yaptığı doğru mu?
- Yolda giderken birden yağmur yağmaya başladı. Herkes şemsiyesini açtı. Ama senin şemsiyen açılmadı. Bu durumda sen ne yaparsın?
- Sonbaharda bütün ağaçlar yapraklarını döker mi? Yapraklarını dökmeyen bir ağaç adı söyleyebilir misin?
- Sonbaharda evinizde hangi meyve ve sebzeler vardır?
- Sonbaharda yapraklarını yere döken ağaçların yaprakları ne renk olur?
- Hangi mevsimdeyiz? Bildiğin mevsim adlarını sayar mısın?

